

UUDEN RENGASTAJAN TIETOPAKETTI

RENGASTUSTOIMISTO
LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO – LUOMUS
HELSINGIN YLIOPISTO

Rengastustoimisto
Eläintieteen yksikkö
LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO – LUOMUS
PL 17
00014 Helsingin yliopisto
puhelin: 02941-28786 (puhelinpalvelu ti & to klo 13–15, ke klo 14–16)
sähköposti: rengastustoimisto@helsinki.fi
www.luomus.fi/lintujen-rengastus

PARAHIN UUSI RENGASTAJA!

Onneksi olkoon! Sinulle on myönnetty rengastuslupa, joka on nyt tulostettavissa Lintuvaara-verkkopalvelustamme.

Haluamme heti alkajaisiksi kertoa Sinulle joistakin rengastajalle kuuluvista käytännön asioista.

Yhteydenpito ja tietojärjestelmät

Rengastajien ja Rengastustoimiston välinen tiedostojen vaihto tapahtuu pääasiassa **Lintuvaara**-palvelun kautta (<https://rengastus.helsinki.fi>), johon sinulle on luotu oma käyttäjätili. Käyttäjätunnuksesi on rengastajanumerosi, ja salasanan olet saanut sähköpostiisi. Lintuvaaran kautta näet rengastuslupasi tiedot, tulostat lupasi ja päivität yhteystietojasi. Rengastuslupa on voimassa vuoden kerrallaan, aina seuraavan vuoden tammikuun loppuun asti. Kun olet palauttanut kaikki edellisvuoden rengastiedot, lupasi päivitetään seuraavalle vuodelle automaattisesti. Luvan tulostaaksesi sinun tulee myös itse ruksia Lintuvaarassa kohta, jossa kysytään onko edellisvuoden tiedot palautettu. Lintuvaarassa voit myös hallita näkykö nimesi muille rengastajille rengastuksen tulospalvelussa. Rengastajatoimikunta suosittelee nimen näkymistä, sillä tällöin rengastajat voivat paremmin suunnitella rengastuksensa alueellisesti sekä kysyä tarvittaessa lajikohtaisia neuvoja.

Rengastukset ja kontrollit palautetaan selainpohjaisen **Sulka**-järjestelmän avulla. Löydät Sulka-järjestelmän Lintuvaarasta.

Rengastustiedot palautetaan Rengastustoimistoon Sulka-järjestelmän kautta noudattaen seuraavia määräpäiviä: alkuvuoden rengastukset ja kontrollit palautetaan **30.4.** mennessä, kesän rengastukset ja kontrollit viimeistään **31.8.** ja loppuvuoden rengastukset ja kontrollit seuraavan vuoden **8.1.** mennessä. Rengastuksen oheistutkimusten tulokset (petolintu-, sääksi- ja SSP -projektien lomakkeet) palautetaan viimeistään 30.9. Tärkeää on myös muistaa ilmoittaa vuoden lopussa, jos rengastuksia ei syystä tai toisesta ole kertynyt lainkaan.

Rengastajan käsikirja on tärkein rengastajan tietopankki. Sen sisältöön tulee tutustua huolellisesti vähintäänkin omaa rengastustoimintaa koskevilta osin. Käsikirja löytyy Lintuvaara-palvelusta.

Rengastajien internetsivusto on osoitteessa <http://www.luomus.fi/fi/rengastajille>. Täältä löytyy tietoa mm. rengastusluvista ja -tenteistä sekä erilaisia lomakkeita.

Renkaita voi tilata kerralla pääsääntöisesti noin yhden vuoden tarpeen verran. Tilaus tulee tehdä hyvissä ajoin ennen maastokauden alkua, mieluiten ennen maaliskuun loppua mieluiten tilauslomakkeen kautta:
<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/115680/lomake.html>

Rengastilaus voidaan tehdä myös sähköpostitse tai puhelimitse Rengastustoimistoon.

Osoite- ja muissa yhteystiedoissa (myös puhelimet) tapahtuneet muutokset on viipymättä ilmoitettava toimistoon, jotta rengaslöytökirjeet ja muu toimiston posti löytävät tiensä perille. Muutokset voi tehdä itse Lintuvaarassa.

Rengastajaverkko on rengastajien epävirallinen tiedotus- ja keskustelusähköpostilista, jolle rengastajat voivat halutessaan liittyä ilmoittamalla asiasta Rengastustoimistoon. Sähköpostiosoitteen vaihtumisesta tulee toimittaa tieto Rengastustoimistolle (rengastustoimisto@helsinki.fi), sillä Lintuvaarassa tehty muutos ei vaikuta rengastajaverkon sähköpostiosoitteeseen. Viime aikoina rengastajaverkon keskustelu on hiljentynyt aika lailla ja siirtynyt rengastajien yksityiseen **Facebook-ryhmään ”Lintujen rengastajat”**, johon voivat liittyä vain rengastajat.

Rengastajatoimikunta on rengastajien luottamuselin, joka mm. järjestää vuosittaisen rengastajakokouksen, koulutusta rengastajille ja käsittelee tarpeen vaatiessa rengastajien välisiä ristiriitatilanteita. Toimikunnan puheenjohtaja vuonna 2023 on Heikki Helle (heikki.helle@gmail.com).

Muuta hyödyllistä tietoa

Rengastajakokous järjestetään kerran vuodessa yleensä helmikuussa viikonlopun mittaisena. Kokouksessa pidettyjen esitelmien pohjalta kootaan Rengastajan vuosikirja.

Rengastustoimisto ei renkaita lukuun ottamatta välitä **rengastuksessa tarvittavia apuvälineitä**, vaan ne on hankittava itse. Lintuverkkoja ja vaakoja voi tilata esim. nettikaupoista www.spidertech.fi tai www.ecotone.pl. Lisäksi vaakoja ja pihtejä löytää tavallisista rautakaupoista. Rengastajakokouksessa on usein mahdollisuus ostaa erilaisia apuvälineitä. Rengastajan käsikirjasta löytyy vinkkejä erilaisten pyydysten rakentamiseen. Rengastajaverkossa voi kysyä apua välineiden hankintaan ja valmistukseen.

Ennen uudella alueella rengastamiseen ryhtymistä on sovittava alueella ennestään rengastavien henkilöiden kanssa rengastusalueista, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään. Vieraan alueen rengastajien yhteystietoja voi kysyä Rengastustoimistosta.

Jokin aikaa sitten ilmestynyt **Suomen rengastusatlas I-II** on saatavilla edulliseen rengastajahintaan Lintuvarusteesta (www.lintuvaruste.fi). Tietoteos sisältää monipuolisesti tietoa lintujen rengastamisesta ja sen avulla saaduista tuloksista. Lajikohtaisissa esittelyissä käsitellään seikkaperäisesti Suomessa rengastettujen lintulajien muuttoa, paikkauskollisuutta ja elinikää.

Rengastustoimisto neuvoo ja opastaa mielellään rengastukseen liittyvissä asioissa. Ajoittain toimistolla on kuitenkin kova kiire, minkä vuoksi emme välttämättä vastaa kyselyihin ihan hetkessä. Kokeneemmat rengastajat, etenkin teidät rengastajiksi kouluttaneet henkilöt usein tietävät vastaukset tavallisimpiin kysymyksiin ja osaavat muutenkin neuvoa rengastusuranne alussa. Rengastajatoimikunnan jäseniltä voi niin ikään kysyä neuvoja. Olkaa silti myös empimättä yhteydessä Rengastustoimistoon, jos tarvitsette tietoa tai jokin rengastukseen liittyvä asia painaa mieltänne.

Toivotamme antoisaa ensimmäistä rengastusvuotta linnuston tutkimusta ja suojelua edistävän harrastuksen parissa!

Rengastustoimiston väki

Sisältö:

- Rengastuslupatyypit, lintujen pyynti- ja mittausmenetelmät, sitoumus
- Ohje koordinaattien ilmoittamiseen
- Luettelo eri lintulajeille sopivista renkaista

RENGASTUSLUVAT 1.1.2018 alkaen

Y = YLEISLUPA

- Oikeuttaa rengastamaan:
 - a) kaikkien lintulajien poikasia (ei hippiäisen pesäpoikasia, koska pesän tuhoutumisriski on suuri eikä räystäspääskyn pesäpoikasia, ellei pesää ole tuettu).
 - b) kaikkien lintulajien lentokykyisiä yksilöitä myös muualla kuin lintuasemilla. Pyynnin laajuudesta on aina sovittava kirjallisesti Rengastustoimiston kanssa mm. renkaiden riittävyyden turvaamiseksi. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
- Yleisluvan säilymisen edellytyksenä on säännöllinen osallistuminen lintuasemarengastukseen, Sisämaan seurantapyyntiin tai muuhun Rengastustoimiston hyväksymään seuranta- tai erillisprojektiin.

X = RAJOITETTU YLEISLUPA

- Kuten yleislupa (Y), mutta voimassa rajoitetulla alueella tai sisältää muita erikseen mainittuja rajoituksia. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
- Rajoitetun yleisluvan säilymisen edellytyksenä on säännöllinen osallistuminen lintuasemarengastukseen, Sisämaan seurantapyyntiin tai muuhun Rengastustoimiston hyväksymään seuranta- tai erillisprojektiin.

L = LINTUASEMALUPA

- Oikeuttaa rengastamaan:
 - a) kaikkien lintulajien poikasia (ei hippiäisen pesäpoikasia, koska pesän tuhoutumisriski on suuri eikä räystäspääskyn pesäpoikasia, ellei pesää ole tuettu) ja lentokykyisiä yksilöitä lintuasemilla, Sisämaan seurantapyynnissä tai muussa Rengastustoimiston hyväksymässä erillisprojektissa. Erillisprojekteista on aina sovittava kirjallisesti Rengastustoimiston kanssa mm. renkaiden riittävyyden turvaamiseksi. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
 - b) kahlaajien ja vesilintujen lentokykyisiä yksilöitä myös muualla kuin lintuasemilla. Pyynnin laajuudesta on aina sovittava erikseen Rengastustoimiston kanssa mm. renkaiden riittävyyden turvaamiseksi. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).

S = SEURANTAPYYNTILUPA

- Oikeuttaa rengastamaan kaikkien lintulajien poikasia (ei hippiäisen pesäpoikasia, koska pesän tuhoutumisriski on suuri eikä räystäspääskyn pesäpoikasia, ellei pesää ole tuettu) ja lentokykyisiä yksilöitä Sisämaan seurantapyynnissä, Turun yliopiston Ruokintavakio-projektissa tai muussa Rengastustoimiston hyväksymässä erillisprojektissa. Erillisprojekteista on aina sovittava kirjallisesti Rengastustoimiston kanssa mm. renkaiden riittävyyden turvaamiseksi. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).

P = PESÄPOIKASLUPA

- Oikeuttaa rengastamaan:
 - a) kaikkien lintulajien poikasia (ei hippiäisen pesäpoikasia, koska pesän tuhoutumisriski on suuri eikä räystäspääskyn pesäpoikasia, ellei pesää ole tuettu).
 - b) muiden lintulajien paitsi kahlaajien ja varpuslintujen lentokykyisiä yksilöitä kaikkina vuodenaikoina. Pyynnin laajuudesta on aina sovittava erikseen Rengastustoimiston kanssa mm. renkaiden riittävyyden turvaamiseksi. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
 - c) varpuslintujen ja kahlaajien emoja pesiltä. Kaikki pyyntimenetelmät, jos toisin ei ole mainittu.
 - d) satakielten (Luscinia-suku), sinipyrstön, pikkusiepon, idänuunilinnun, kultarintojen, kertusten, sirkkalintujen, käpylintujen, lapinsirkun, pulmusen, pikkusirkun ja pohjansirkun aikuisia yksilöitä pesimäkauden aikaisilta reviireiltä, vaikka pesintää ei olisi varmistettu. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
 - e) koskikaran lentokykyisiä yksilöitä kaikkina vuodenaikoina. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
- Lintuverkkojen käyttö on sallittu vain tiettyyn lintuyksilöön kohdistetussa täsmäpyynnissä kohtien (c), (d) ja (e) mukaisesti.

H = PETOLINTULUPA

- Oikeuttaa rengastamaan kaulushaikaran, päiväpetolintujen, pöllöjen, kehrääjän ja korpin pesäpoikasia ja lentokykyisiä yksilöitä. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6).
- Lintuverkkojen tulee mieluusti olla harvasilmäisiä, ja niitä saa käyttää vain pyynteihin, jotka kohdistetaan luvan kattamiin lajeihin.

R = RAJOITETTU LUPA

- Oikeuttaa rengastamaan erikseen nimettyjen lintulajien pesäpoikasia ja/tai lentokykyisiä yksilöitä. Rajoitus voi olla myös alueellinen.
- Rajoitetun luvan ehdot noudattavat seuraavia määrittelyitä:
 - **pp** hakasulkeissa olevan lajiluettelon edessä: Poikasten ja emojen rengastuslupa ko. lajeille pesäpoikasluvan (lupatyypin P) ehtojen mukaisesti. Lintuverkkoa saa käyttää vain täsmäpyyntiin, joka kohdistuu tiettyyn luvan mukaiseen lintulajiin tai yksilöön.
 - **fl** hakasulkeissa olevan lajiluettelon edessä: Täysikasvuisten lintujen ympärivuotinen pyynti sekä poikasten rengastuslupa ko. lajeille. Kaikki pyyntimenetelmät (s. 6), ellei luvassa ole toisin mainittu.
 - Laajennuksia ovat koulutuslaajennus, pönttölintulaajennus, marjalintulaajennus, talvilintulaajennus, yölaulajalaajennus ja kahlaajalaajennus. Ks. tarkat määrittelyt sivuilla 3–5.

KAIKKIA RENGASTUSLUPIA KOSKEVAT HUOMIOT JA EHDOT:

- i. Rengastajakortti on pidettävä mukana rengastettaessa.
- ii. Rengastuksen jälkeen linnut on välittömästi vapautettava.
- iii. Seuraavien lajien rengastaminen muutoin kuin lintuasemilla tai muun luvallisen pyynnin tahattomana sivusaaliina, edellyttää koko maassa yhteydenottoa Rengastustoimistoon tai lajin valtakunnallista seurantaa koordinoivaan tahoon: kiljuhanhi, merikotka, maakotka, kiljukotka, haarahaukka, arosuohaukka, niittysuohaukka, muuttohaukka, tunturihaukka, kalasääski, etelänsuosirri, lapinsirri (Pohjois-Pohjanmaalla), mustapyrstökuiri (Pohjois-Pohjanmaalla), rantakurvi, pikkutiira, mustatiira, turturikyhky, tunturipöllö, kuningaskalastaja, valkoselkätikka, tunturikiuru, kultasirkku. Tätä määräystä sovelletaan lisäksi Suomelle uusiin pesimälajeihin.
- iv. Oman rengastusluvan mukaisen verkko-, katiska- ja loukkupyynnin tahattomana sivusaaliina tulleet lintuyksilöt saa rengastaa lajista riippumatta, mikäli oma tietotaito riittää yksilön lajin sekä – jos mahdollista – sukupuolen ja iän määrittämiseen. Mikäli sivusaaliin määrä on varsinaiseen kohdelajiin verrattuna runsasta (yli n. 20 % saaliista sivusaalista), tulee pyynnistä luopua.
- v. Rengastustilanteen salliessa linnulta tulee aina mitata paino ja siiven pituus Rengastajan käsikirjan ohjeiden mukaisesti. Muiden mittatietojen (esim. rasva, lihaskunto, nilkan ja nokan mitat, sulkasato, siipikaavio, loiset) keräämiseen kehoitetaan.
- vi. Luonnonsuojelualueilla, joiden rauhoitusmääräyksissä eläinten häirintä on kielletty, voi lintuja pyydystää vain toimivaltaisen viranomaisen luvalla. Kunkin rengastajan tai rengastajaryhmän on itse haettava tarvittavat luvat.
- vii. Riistalintujen (kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORSA, tavi, haapana, jouhisorsa, heinäTAVI, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, all, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekk, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokikana, lehtokurppa ja sepelkyhky) ja rauhoittamattomien lintujen (varis, harakka, korppi poronhoitoalueella, harmaalokki, merilokki, kesykyhky ja räkättirastas) pyydystämiseen rengastusta varten rengastajan on hankittava lupa tai oikeus kyseisen linnun pyyntioikeuden omaavalta taholta (Riistalajit: metsästysoikeuden haltija, rauhoittamattomat lajit: alueen tai rakennuksen omistaja tai haltija).
- viii. Rengastuksen yhteydessä mahdollisesti irronneet höyhenet sekä rengastettaessa tavatut kuolleet lintuyksilöt tai niiden osat saa ottaa väliaikaisesti haltuun toimitettavaksi kolmen kuukauden kuluessa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle tai muihin tutkimuslaitoksiin / tutkimuksiin, joilla on niille hallussapitolupa. Höyhenten irrotus, verinäytteiden tai muiden linnusta otettavien näytteiden, sekä kuoriutumattomien munien keruu ei ole tällä luvalla sallittua.

Rajoitetun luvan (lupatyypin R) lisämäärittelyt

Koulutuslaajennus (pesäpoikaset ja emot)

- Koulutuslaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”koulutuslaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Emolintujen pyydystäminen rengastusta varten on sallittu pesältä. Lintuverkkoa saa käyttää vain tiettyyn lintuysilöön kohdistuvassa täsmäpyynnissä.
- Koulutuslaajennukseen kuuluvat seuraavien lintulajien emot ja poikaset:

Pönttölinnut:
käenpiika
leppälintu + käki
puukiiپیچ
kottarainen
Avopesijät:
kangaskiuru
kiuru
metsäkirvinen
niittykirvinen
haarapääsky
keltävästäräkki
sinirinta
pensastasku
mustarastas
laulurastas
punakylkirastas
kulorastas
ruokokerttunen
sirittäjä
pikkulepinkäinen
lapinsirkku
pulmunen
pohjansirkku
pikkusirkku
Lokkilinnut:
kala- ja lapintiira (vain sisävesillä)
selkälokki
pikkulokki
Päiväpetolinnut ja pöllöt:
varpushaukka
sarvipöllö
suopöllö
Kahlaajat:
pikkutylli
töyhtöhyyppä
pikkukuovi
isokuovi

Pönttölintulaajennus (pesäpoikaset ja emot)

- Pönttölaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”pönttölintulaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Emolintujen pyydystäminen rengastusta varten on sallittu pesältä. Kaikki pyyntimenetelmät. Lintuverkkoa saa käyttää vain tiettyyn yksilöön kohdistuvassa täsmäpyynnissä.
- Pönttölintulaajennukseen kuuluvat seuraavien lintulajien emot ja poikaset:

käki
tervapääsky
käenpiika
leppälintu
harmaasieppo
kirjosieppo
hömötiainen
lapintiainen
töyhtötiainen
kuusitiainen
sinitiainen
talitiainen
puukiipijä
kottarainen
varpunen
pikkuvarpunen

Marjalintulaajennus (aikuispyynti)

- Marjalintulaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”marjalintulaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Aikuispyyntilupa ao. lajeille, pyyntitapoina verkko, katiska, loukku ja silmukkaonki (taviokuurna), ellei luvassa ole muuta erikseen mainittu.

tilhi
Turdus-suvun rastaat
taviokuurna

Talvilintulaajennus (aikuispyynti)

- Talvilintulaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”talvilintulaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Oikeuttaa rengastamaan ruokintapaikalta kaikkien lajien lentokykyisiä yksilöitä marraskuun alusta maaliskuun loppuun. Kaikki pyyntimenetelmät.
- Uusia talvilintulaajennuksia ei pääsääntöisesti myönnetä, vaan uusien lupien osalta sen korvaa Seurantapyyntilupa (lupatyyppi S).

Yölaulajalaajennus (aikuispyynti)

- Yölaulajalaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”yölaulajalaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Oikeuttaa rengastamaan ao. luettelon lajien aikuisia yksilöitä pesimäkauden aikaisilta reviireiltä. Kaikki pyyntimenetelmät.

kaulushaikara
luhtakana
luhtahuitti
pikkuhuitti
ruisrääkkä
satakieli
etelänsatakieli
sinirinta
sinipyrstö
viirusirkkalintu
pensassirkkalintu
viitasirkkalintu
ruokosirkkalintu
ruokokerttunen
kenttäkerttunen
viitakerttunen
luhtakerttunen
rytikerttunen
rastaskerttunen
pikkukultarinta
kultarinta

Kahlaajalaajennus (aikuiset ja poikaset)

- Kahlaajalaajennus ei kuulu automaattisesti jokaiseen rengastuslupaan, vaan ainoastaan niihin, joissa ”kahlaajalaajennus” on erikseen mainittu rajoitetun rengastuslupatyypin yhteydessä.
- Oikeuttaa rengastamaan kahlaajien (alalahkot Charadrii ja Scolopaci rantalintujen Charadriiformes lahkossa) poikasia ja täysikasvuisia yksilöitä kaikkina vuodenaikoina. Kaikki pyyntimenetelmät (ks. s. 6).

Lintujen pyyntimenetelmät

Lintujen pyydystämiseen rengastusta varten käytetään alla lueteltuja välineitä ja menetelmiä. Pyyntimenetelmissä voi olla rengastajakohtaisia rajoituksia perustuen menetelmän käyttöön tarvittavaan kokemukseen. Rengastajan käsikirjan luvussa 3 on esitelty erilaisten pyydysten käyttöä. Alla on pyydystyyppin yhteydessä lueteltu joitakin tyyppillisimpiä käyttötapoja.

- **Bal-chatri ja haukkahäkit.** Käytetään petolintujen, isolepinkäisen ja vastaavien pyydystämiseen. Pyydystäminen perustuu joko (liikkuvaan) mekaaniseen syöttiin tai kuolleeseen kalaan tai vastaavaan. Elävien selkärankaisten syöttien käyttö ei ole rengastusluvalla sallittua. Bal-chatrin toiminta perustuu silmukoihin, joihin lintu takertuu yleensä jaloistaan syöttiä tavoitellessaan. Haukkahäkin lintu laukaisee sinne menessään tavoittelemaan syöttiä.
- **Haavi.** Haavilla pyydystetään esimerkiksi kolo- tai pönttöpesistä emoja, sulkasatoisia vesilintuja, ruisrääkkiä ja koskikaroja yöllä.
- **Iskuverkko.** Pyydystetään esimerkiksi emoja pesiltä ja syöttien avulla erilaisia täysikasvuisia lintuja, kuten siemensyöjiä ja kalaa syöviä lintuja.
- **Katiska.** Esimerkiksi siemeniä, marjoja, hedelmiä tai rasvaa houkuttimena käyttäen voidaan pyydystää niitä syöviä lintuja etenkin talvella. Kahlaajia ja vesilintuja pyydystetään rannoilla. Lokkilintuja ja kahlaajia pyydystetään pesiltä. Lokkeja pyydystetään myös ruokailupaikoilta houkutusruokaa käyttäen.
- **Käsin pyynti.** Sulkasatoisia hanhia ja laulujoutsenia pyydystetään juoksemalla ja ottamalla lintu käsin kiinni. Helmipöllöjä pyydystetään käsin niiden päiväpiiloista etenkin vaellusten aikana. Emoja otetaan pesistä käsin. Kiinnijäätyneitä tai muuten lentomahdollisuutensa menettäneitä lintuja otetaan käsin kiinni. Katso myös alla kohtaa "Valonlähde".
- **Lintuverkko.** Käytetään lentokykyisten lintujen pyydystämiseen kuten lintuasemilla lepäilevien lintujen pyydystämiseen, pesivien emojen pyydystämiseen pesien lähellä, muuttavien varpuslintujen pyydystämiseen ääniatrapin avulla jne. Yleensä verkko on viritetty verkkokeppien väliin, mutta voidaan myös laskea tai heittää linnun päälle.
- **Loukku.** Erilaisten loukkujen valikoima on laaja. Tyyppillisesti niitä käytetään pesillä emojen pyydystämiseksi. Loukku voidaan laukaista etäältä esimerkiksi narusta vetämällä, tai lintu voi laukaista loukun menessään siihen sisälle. Loukkuja on esimerkiksi läppä- tai kalterimallisia, jotka asennetaan pönttöjen sisäpuolelle lentoaukon eteen laukeaviksi. Esimerkiksi palokärjen pesäloukku asennetaan lentoaukon ulkopuolelle ja pöllöjen laatikkomaiset emoloukut asennetaan pöntön lentoaukon eteen. Lokkilintujen ja kahlaajien pesillä käytetään loukkuja, joihin linnut kävelevät sisälle ja laukaisevat loukun asettuessaan hautomaan.
- **Rakettiverkko.** Rakettiverkkoja on sekä räjähteillä laukaistavia lähinnä ammattikäyttöön tarkoitettuja että kuminauhoilla toimivia laajemman rengastajakunnan käyttöön soveltuvia. Verkko ammutaan tyyppillisesti joko ravinnon ääreen kerääntyneen lintuparven tai maissa olevan vesilintujen sulkasatoparven ylle.
- **Silmukka.** Lintuja, jotka eivät pakene ihmisen lähestyessä, pyydystetään vavan päässä olevalla silmukalla. Silmukkapyyntiin soveltuvia lajeja ovat esimerkiksi taviokuurna, varpuspöllö ja lapinpöllö. Avoimesti pesivien vesilintujen pesiltä pyydystetään emoja asettamalla pesälle silmukka, joka kiristetään linnun ympärille sen asettuessa hautomaan. Tolppien päässä tähyistäviä petolintuja pyydystetään tolpan ympäriltä nousevalla silmukalla ("sähköoksa"), joka kietoutuu linnun jalkojen ympäri. Silmukoita voidaan käyttää myös Bal-chatrin tapaan mattona, jolloin lintu kävelee ja takertuu silmukoihin ilman varsinaista houkutinia.
- **Valonlähde.** Taskulampulla tai muulla valonlähteellä etsitään yöllä lintuja, joita voidaan valon takaa lähestyä ilman, että ne pakenevat. Lintu voidaan pyydystää haavilla tai käsin. Tätä menetelmää on sovellettu esimerkiksi vesilintuihin, kahlaajiin, koskikaraan, kiuruun ja haarapääskyyn.

- **Vesilintuverkko.** Käytetään täysikasvuisten ja nuorten vesilintujen pyydystämiseen. Usein ajetaan vesilintuparvi venettä käyttäen verkkoon. Voidaan tehdä kalaverkosta tai pauloittaa itse.
- **Äänet ja kuvat.** Esimerkiksi verkko- ja silmukkapyydystyksessä kohdelajin tai sen saaliseläimen äänen matkiminen tehostaa pyydystystä. Esimerkiksi ruisräakkien haavipyynnissä ääni on välttämätön. Äänen voi tuottaa joko rengastaja itse tai se voi tulla tallenteelta. Linnun, lajin saalistajan ("vihollisen") tai saaliseläimen näköisiä "nukkeja" käytetään myös pyydystyksen tehostamiseen. Elävien selkärankaisten houkutuseläinten käyttö ei ole sallittua rengastusluvalla.

Pyydyksiä koetaan pääsääntöisesti puolen tunnin – tunnin välein, ellei niitä valvota koko ajan. Kaikki edellä mainitut menetelmät ovat Euroopan rengastustoiminnassa yleisesti käytettyjä sekä Euroopan rengastuskeskusten unionin (EURING) yleisesti hyväksymiä eivätkä parhaan olemassa olevan tiedon mukaan ammattitaitoisten rengastajien käyttäminä vahingoita lintuja.

Lintujen mittausmenetelmät ja -välineet

Lintujen mittaamiseen käytetään alla lueteltuja menetelmiä ja välineitä. Mittausmenetelmien vakiointi on aineistojen käyttökelpoisuuden edellytys, mikä tarkoittaa, että mittausaineiston laatua on parannettu menetelmien yksityiskohtaisella kuvauksella, kansainvälisillä ja kansallisilla sopimuksilla sekä koulutuksella. Jokainen rengastaja voi lisäksi parantaa oman mitta-aineistonsa laatua harjoittelemalla sekä jatkuvalla oman mittaustyön tarkkailulla. Alla on lyhyesti kuvattu yleiset mittausmenetelmät ja niillä kerättävä tieto:

Siiven ja pyrstön mitat

- **Siiven pituus.** Minimi, latistettu ja maksimi. Siiven pituus on lepoasennossa olevan siiven taipun (karpaali- I. rannenivel) ja pisimmän käsisulan kärjen välinen etäisyys. Se voidaan mitata usealla eri tavalla. Yleissuositus on, että mitataan siiven maksimipituus, jossa pyritään poistamaan linnun siiven kaarevuus sekä vaaka- että pystyasossa. Menetelmä sopii pienille ja keskikokoisille lintulajeille. Suurilla lajeilla (esim. varislinnut, vesilinnut, lokkilinnut, Forsman 1980, Salminen 1983, Hario 1986) suosituksena on ollut käyttää "minimimenetelmää", mutta myös maksimimittoja on viime aikoina alettu suosia.
- **Pyrstön pituus.** Pyrstön pituuden mittaukseen ei ole yleistä suositusta. Yleisin tapa on mitata pyrstön pituus siten, että ohut mittalevy työnnetään pyrstön alapeitinhöyhenten ja pyrstösulkien väliin, kunnes se pysähtyy pyrstön ollessa normaalissa vaaka-asennossa. Toinen tapa – Operation Baltic – on kääntää pyrstö pystyasentoon ja painaa mittalevy pyrstön tyveen selkää vasten. Molemmissa menetelmissä on pyrstö mittalevyn suuntaisena painettava koko pituudeltaan levyä vasten. Pyrstösulkia ei saa suoristaa niistä vetämällä, koska ne voivat irrota.
- **Pyrstön muoto** (pyöristyneisyys, loven syvyys) kuvataan mittaamalla pisimmän ja lyhimmän pyrstösulan erotus pyrstön ollessa supussa.
- **Kokonaispituus** mitataan nokan kärjestä pisimpien pyrstösulkien kärkeen linnun ollessa selällään mittalevyllä. Linnun pää käännetään niin, että nokka tulee vaakasuoraksi, eikä kaulaa saa venyttää. Kokonaispituuksia mitataan suhteellisen harvoin, koska sen virhevaihtelu on suurempi kuin monien ruumiinosamittojen, joita voi käyttää yksin tai yhdessä linnun koon mittana.
- **Siiven muoto.** Siiven muodon mittaukseen on kaksi pääasiallista vaihtoehtoa. Määritysoppaissa olevat tiedot siipisulkien pituussuhteista (siipikaavio) perustuvat sulkien kärkien aseman vertailuun. Tätä voidaan tarkentaa mittaamalla oikaistusta ja latistetusta siivestä muiden sulkien kärkien ja kärjen muodostavan sulan ero taivutetun siiven pituusakselin suunnassa. Sulat on asetettava mittalevyllä huolellisesti mitan suuntaisesti. Siiven kärkeä lyhyempiä (0–3 sulkaa) ulkoreunan sulkia joudutaan sen verran levittämään, että niiden kärjet tulevat juuri ja juuri

näkyviin. Sisempien sulkien pitää antaa olla täysin päällekkäin keskenään mahdollisimman yhdensuuntaisina. Siiven muotoindeksejä on laskettu 2.–8. käsisulan erojen avulla (siiven terävyys/pyöristyneisyys). Eräillä lajeilla on lajinmäärityksen vuoksi tarpeen mitata kaikki käsisulat ja lisäksi ehkä uloin kyynärsulka (kerttusilla ja uunilinnuilla) ja pisin tertiaali (västäräkeillä ja kirvisillä) vastaavalla tavalla (kuva 10). Sen varmistamiseksi, että mitta-arvot tulevat kirjatuiksi oikeille sulille, käsisulat tulee laskea huolellisesti ja varmistua, ettei sulkia puutu mitattavan sarjan välistä. Linnulta, jolta puuttuu käsisulka tai -sulkia, ei voida laskea siiven muotoindeksejä. Siipikaavioon kuuluu myös 1. käsisulan (uloimman) suhteellinen pituus, joka ilmaistaan usein sen kärjen ja pisimpien käsisulkien peitinhöyhenten tason erotuksena.

- **3. käsisulan pituus** ja käsisulkien sulkakohtaiset pituudet mitataan viivaimella, jossa on 1,4 mm paksu piikki ("piikkimitta"). Piikki ututetaan kuhunkin käsisulkaväliin varoen sulkien vaurioitumista (kuva 10). Sulkien 2. ja 3. (tässä tapauksessa ulkoa laskettuna pienin tai puuttuva uloin käsisulka on no. 1!) välistä mitataan molempien sulkien pituus.
- **Siipisulan kovertuman pituus.** Esimerkiksi 2. käsisulan sisähöydyn kovertuman pituus ja sijainti suhteessa muiden käsisulkien kärkiin on mm. kerttusilla lajituntomerkki. Yleisesti kovertuman pituus mitataan jännepituutena sulan kärjestä kovertuman "pohjaan".
- **Siipien kärkiväli.** Mitataan avoimien siipien siiven kärjen muodostavien käsisulkien välisenä etäisyytenä.
- **Kyynärvarren pituus** mitataan suljetulla siivellä radius- ja ulna-luiden pituus kyynärpästä ranteeseen.

Pään mitat

- **Nokan pituus.** Varpuslinnuilla on yleensä kallon etuosassa taive, johon työntömitan toinen leuka sopivasti pysähtyy. Korkeanokkaisilla lajeilla nokan takana voi olla matala syvennys, joka vastaa edellistä. Menetelmä "kallon kulmaan" sopii siis yleensä varpuslinnuille. Eräillä "tasapäisillä" lajeilla ei edellisenkaltaista selvää nollakohtaa ole. Näillä, esim. pähkinähakki, rajakohtana pidetään pään etuosan höyhenyksen reunaa, jolloin menetelmä on "nokka höyhenykseen". Höyhenyksen reuna voi olla vaikea tulkita. Eteenpäin suuntautuvat sierainhöyhenet eivät muodosta pään höyhenyksen etureunaa. Samoin voi mitata kahlaajien, lokkien ja vesilintujen nokat. Petolinnuille vakioitu tapa on mitata nokan pituus vahanahan etureunasta nokan kärkeen. Joskus on käytetty vielä nollatasona sierainten etureunaa. Ellei ole selvää minkälaista vertailuaineistoa on todennäköisimmin saatavissa, kannattaa mitata nokan pituus useammalla eri tavalla. Kaikissa menetelmissä mittaus tapahtuu jännepituutena. Käytetty menetelmä on aina ilmoitettava.
- **Nokan leveys** mitataan pituusakseliin nähden kohtisuorasti nokan leveimmistä kohdasta höyhenettömän ja kovan nokan alueelta.
- **Nokan korkeus** mitataan vastaavalta kohdalta vastaavalla tavalla. Varpuslinnuilla standardikohta on sierainten takareunan taso.
- **Nokka ja pää** mitataan nokan kärjestä kallon takaosan (takaraivo) uloimpaan kohtaan.

Jalan mitat

- Nilkan pituus mitataan perinteisesti työntömitalla nilkansisäisen taipeen (intertarsaalinivelen) takaosan kuopasta viimeisen nilkkakilven etureunaan. Monilla lajeilla intertarsaalitaipeen alue voi olla höyhenten peittämä ja kolo voi olla matala ja vaikea paikallistaa. Sama koskee nilkan ja varpaiden rajavyöhykkeen kilpirakenteita. Siksi viimeaikaisissa lintuekologisissa tutkimuksissa on ollut suuntausta siirtyä mittaamaan nilkan pituus 90 asteen kulmaan taivutetun intertarsaalitaipeen takareunasta samoin 90 asteen kulmaan taivutettujen varpaiden tasalle
- **Nilkan paksuus ja korkeus** ovat mittoja, joita tarvitaan mm. sopivaa rengaskokoa ratkaistaessa. Esim. *Accipiter*-lajeilla kehittyneiden poikasten sukupuoli selviää nilkan paksuudesta. Myös lokkien poikasten lajinmäärityksessä ja sukupuolen määrityksessä tästä mitasta on apua,

kunhan tietää miten mittauskohteessa ilmenevä ero muuttuu iän karttuessa. Lajiryhmäkohtaiset asiantuntijat ovat parhaita neuvomaan näissä mitoissa.

- **Nilkka ja varpaat** mitataan intertarsaalnivelen takaosasta pisimmän (keskimmäinen) varpaan kärkeen ilman ko. varpaan kynttä.
- **Jalkapohjan pituus** mitataan takavarpaan kynnen kärjestä tai tyveltä keskimmäisen varpaan kynnen kärkeen tai tyvelle.
- **Varpaan pituus** mitataan viimeisen nilkkakilven etureunasta joko varpaan tai kynnen kärkeen.
- **Takavarpaan kynsi** mitataan kynnen kärjestä sen tyvessä olevaan kynsinauhaan jännepituutena. Katkenneita kynsiä ei kannata mitata

Lintujen punnitus

Punnitukseen käytetään yleisimmin jousivaakoja ja digitaalisia vaakoja. Pienillä varpuslinnuilla tavoiteltava punnitustarkkuus on 0,1 g, yli 100 g painavilla lajeilla riittää 0,5 g ja yli 500 g painavilla lajeilla 5–10 g. Punnitusta varten lintu pannaan pussiin, suppiloon, putkeen tai muuhun apuvälineeseen, jossa se ei mittauksen aikana voi liikkua. Poikkeuksellisesti peto- ja vesilinnut voidaan punnita jaloista roikuttamalla, jos tämä on linnun tai rengastajan turvallisuuden kannalta tarpeen. Punnitusastiaksi monille pienille varpuslinnuille soveltuu esimerkiksi filmipurkki. Myös digitaalivaa'alla lintu on ”purkitettava” liikkumattomaksi. Punnituksen tulee tapahtua vakio-oloissa, ts. on huolehdittava siitä, ettei tuuli eikä sade haittaa. Punnituspussi on pidettävä vakio-painoisena puhdistamalla se aina tarpeen tullen. Punnittaessa jousivaakaa pidetään sormien varassa sen yläpäässä olevasta renkaasta, ei missään tapauksessa rungosta, koska silloin osoitin juuttuu helposti virheellisen lukeman kohdalle, vaikka vaaka olisi vain vähän vinossa.

Muut rengastuksen yhteydessä määritettävät lintujen ominaisuudet

- Näkyvä rasva tarkoittaa linnun ihon alle kertyvää varastorasvaa. Sen kuvaamiseksi on kehitetty useita asteikoita 1950-luvulta alkaen. Operation Balticin asteikko on ollut käytössä varpuslintujen näkyvän rasvan määrän arvioinnissa.
- Lihaskunto arvioidaan linnun lentoli hasten profiilista rintalastan keskikohdalta. Tämä arviointi tehdään takaviistosta arvioimalla muoto paljaaksi puhallettujen rintalihasten perusteella käyttäen neliportaista Bairleinin (1995: Manual of Field Methods - European Science Foundation) asteikkoa.
- Kloaakin muotoa arvioidaan Svenssonin (1997: Euroopan varpuslinnut – sukupuolen ja iän määrittäminen. Lintutieto) johdanto-osassa esitettyjen mallikuvien havainnollistamalla kolmiportaisella asteikolla. Kloaakin muoto selviää puhaltamalla sen ympäriltä höyhenet sivuun.
- **Hautomalaikun kehitysasteen** tutkiminen tapahtuu puhaltamalla koko alapuolen höyhennys sivuun keskijonkalta samoin kuin rasvaa määrittäessä. Hautomalaikun kehitysaste arvioidaan kuusiportaisella asteikolla (Lehikoinen 2017: Lintujen mittausmenetelmät. Rengastajan käsikirja).
- **Kallon luutumisuusaste** on suhteessa linnun ikään ja voidaan tutkia siten, että linnun pääläen höyhenyksen tehdään puhaltamalla ja tarvittaessa höyhenet kostuttamalla hiukan kallon keskiviivasta sivuun jakaus, jonka muodostamasta ”ikkunasta” päänahkaa liikuttelemalla nähdään pääläen luutumisen vaihe. Tarkemman kuvauksen menetelmästä ja seitsenportaisen asteikon ovat esittäneet Jenni & Winkler (1994: Moulting and Ageing of European Passerines. A&C Black).

Mittavälineet

Lintujen mittaajan kolme tärkeintä välinettä ovat mittalevy, työntömitta (mauseri) ja vaaka. Alla on kuvailtu lyhyesti nämä ja muutama muu yleisesti käytetty mittaväline:

Mittalevy on kovasta materiaalista tehty viivain tai levy, jossa on millimetriasteikko ja toisessa päässä on koroke, jota vasten linnun siiventaive voidaan tukea. Mittalevyä käytetään siiven ja pyrstön mittojen keräämiseen

Vaaka - käytännössä jousi- tai elektronivaakaa. Vaakojen lisäksi tarvitaan punnituspussi, -suppilo tai muu apuväline, jonka koko valitaan linnun koon mukaan ja joka estää linnun liikkumisen punnituksen ajan. Vaakaa käytetään linnun punnitsemiseen.

Työntömitta, joko elektroninen tai mekaaninen. Työntömittaa käytetään pään ja jalan mittojen keräämiseen, mutta se soveltuu myös tarvittaessa siipikaavion mittaamiseen.

Rullamitta - Isojen lintujen siiven pituutta on vanhastaan mitattu myös rullamitalla, mikä ei kuitenkaan mittanauhan taipumisen vuoksi ole suositeltavaa, ellei voi varmistaa mitan suoruutta.

Piikkimitta on mittalevyn tapainen, mutta toisen pään korokkeen sijaan siinä on yksittäinen piikki, jonka vuoksi se soveltuu erityisesti sulkien pituuksien mittaamiseen, mutta tarvittaessa myös muiden siiven ja pyrstön mittojen keräämiseen.

SITOUMUS (lähetetään allekirjoitettuna Rengastustoimistolle)

Taho, jolle sitoumus annetaan:

Helsingin yliopisto
Rengastustoimisto / Seurantatiimi
Eläintieteen yksikkö
Luonnontieteellisen keskusmuseo Luomus
(jäljempänä ”Rengastustoimisto”)

Rengastustoimisto organisoii lintujen rengastusta Suomessa ja tarjoaa lintujen rengastukseen liittyvät tietojärjestelmät sekä lintujen metallirenkaat rengastajien käyttöön. Rengastustoimistolla on Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (VARELY) myöntämä poikkeuslupa, jonka mukaista toimintaa haluan harjoittaa. Poikkeusluvan perusteella on mahdollista liittyä luvan käyttäjäksi. Luvan käyttäjäksi pääseminen edellyttää alla olevan sitoumuksen allekirjoittamista ja toimittamista rengastustoimistolle.

Haluan hakea käyttö lupaa rengastustoiminnalle. Tässä tarkoituksessa sitoudun allekirjoituksellani noudattamaan seuraavia ehtoja. Ymmärrän, että sitoumuksen vastainen toiminta voi johtaa luvan käytön loppumiseen kohdallani, siten kuin alla ehdoissa todetaan. Käyttö lupa tulee voimaan sinä päivänä, kun olen vastaanottanut Rengastustoimistolta hyväksynnän rengastustoiminnalleni.

1. Sitoudun palauttamaan rengastus- ja kontrollitiedot Rengastustoimistoon noudattaen seuraavia määräpäiviä: alkuvuoden rengastukset ja kontrollit **30.4.** mennessä, kesän rengastukset ja kontrollit **31.8.** mennessä ja loppuvuoden rengastukset ja kontrollit seuraavan vuoden **8.1.** mennessä. Rengastus- ja kontrollitiedot sisältävät myös tiedot luku- ja värirenkaiden kiinnittämisestä ja kontrolloinnista.
2. Sitoudun ilmoittamaan Rengastustoimistolle seuraavan vuoden **8.1.** mennessä, mikäli minulle ei kertynyt rengastuksia tai kontrolleja edellisenä vuonna.
3. Sitoudun palauttamaan rengastuksen oheistutkimusten tulokset (petolintu-, sääksi- ja SSP -projektien lomakkeet) kyseisenä tutkimusvuonna 30.9. mennessä.
4. Sitoudun palauttamaan Rengastustoimistolta saamani renkaat rengastustoimistolle viipymättä, jos toimisto niitä minulta pyytää. Mikäli sitoumuksen ehtoja on rikottu, on Rengastustoimistolla oikeus saada lintujen renkaat takaisin 30 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta.
5. Sitoudun vastaamaan Rengastustoimiston lähettämiin tiedusteluihin koskien rengastus- ja kontrollitietojani.
6. palauttamani rengastus- ja kontrollitiedot jaetaan Suomen Lajitietokeskuksen kautta noudattaen Luonnontieteellisen keskusmuseon digitaalisten aineistojen aineistopolitiikkaa (*luettavissa: <https://laji.fi/about/3033>*), joka takaa seurantatiedolle enintään neljän vuoden karenssiajan ennen julkistamista avoimena tietona Laji.fi-portaalin kautta. Jotta tietojen julkistaminen ei vaarantaisi lajien suojelua, Suomen Lajitietokeskuksen viranomaistyöryhmän ohjauksessa on sovittu lajeista, joiden havainnot koskevia paikkatietoja karkeistetaan tai salataan Laji.fi -sivustolla. *Luettelo on nähtävillä laji.fi -portaalissa: <https://laji.fi/about/709>.* Alkuperäiset, karkeistamattomat tiedot ovat kuitenkin viranomaisten saatavilla päätöksenteon tukena. *Luomus pidättää myös oikeuden jakaa tietoja muilla tärkeiksi katsomilla perusteilla esim. tutkimusyhteistyöhön.*
7. Rengastustoimistolle palauttamani rengastus- ja kontrollitiedot ovat aina Luonnontieteellisen keskusmuseon käytössä tutkimus- ja suojelutoimintaan.
8. Ymmärrän ja hyväksyn, että Luomus, aineistopolitiikkansa mukaisesti, jakaa viranomaisille virkatehtävien hoitamiseksi palauttamani tiedon sellaisenaan, nimitietoineen (kerääjän nimi).

9. Sitoudun käsittelemään lintuja huolellisesti rengastaessani ja huolehdin lintujen turvallisuudesta. Sitoudun lintujen pyynnissä kiinnittämään erityistä huomiota pyynnin kullekin lajille sopivaan ajankohtaan, sääolosuhteisiin sekä pyyntimenetelmän sopivuuteen ja turvallisuuteen. Mikäli pyynti aiheuttaa pesien hylkäämistä, lintujen vahingoittumista tai kuolemia, sitoudun keskeyttämään pyynnin.
10. Rengastustarkoituksessa tehdyt pesäkäynnit voivat aiheuttaa riskin lintujen ja pesintöjen hyvinvoinnille. Tämän vuoksi sitoudun rajoittamaan pesäkäyntien määrän rengastuksen kannalta välttämättömään. Häiriön vähentämiseksi etenkin puissa ja jyrkänkeillä pesivillä petolinnuilla voidaan pesätarkastuksessa käyttää pesälle kiipeämisen sijaan droonia. Sitoudun noudattamaan droonien lennättämistä koskevia liikenne- ja viestintäviraston sääntöjä ja lentokieltoalueita.
11. Sitoudun ilmoittamaan mahdolliset rengastuksen yhteydessä aiheutuneet lintukuolemat viipymättä Rengastustoimistolle sekä lintujen vahingoittumiset viimeistään rengastustietoja palautettaessa.
12. Sitoudun noudattamaan Rengastustoimiston tai rengastajatoimikunnan tarjoamaa ratkaisua rengastusalueiden tai -lajien jakamiseksi rengastajien kesken. Toiminta-alueellani olen kohteliaasti ja rakentavasti yhteydessä ja yhteistyössä alueen muiden rengastajien kanssa.
13. Sitoudun noudattamaan liitteessä ”RENGASTUSLUVAT 1.1.2018 alkaen (6 sivua)”, rengastajan käsikirjassa (2017, luettavissa [Lintuvaara-palvelussa](#)) mainittuja sekä rengastustoimiston erillisiä rengastuksesta annettuja ohjeita ja määräyksiä.
14. Sitoudun pyydystämään merkitsemistä ja kontrollointia varten vain niiden lintulajien yksilöitä, jotka on kohdallani rengastusluvan sisällössä mainittu. Oman rengastusluvan mukaisen verkko-, katiska- ja loukkupyynnin tahattomana sivusaaliina tulleet lintuyksilöt tulee rengastaa lajista riippumatta. Sitoudun lopettamaan pyynnin, mikäli sivusaaliin määrä muodostaa yli 20 % saalista.
15. Sitoudun olemaan luovuttamatta renkaita henkilölle, jolla ei ole voimassa olevaa rengastuslupaa. En myöskään luovuta renkaita tai tunnuksellisia värimerkkejä toiselle rengastajalle tai lintuasemalle, ellei asiasta ole erikseen sovittu Rengastustoimiston kanssa.
16. Ymmärrän ja hyväksyn, että rengastustoimintaa harjoitettaessa Luomuksen myöntämä, rengastuslupani voimassaolon ja sisällön todistava rengastuskortti on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa.
17. Ymmärrän ja hyväksyn, että rengastuslupani on voimassa Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Sitoudun hakemaan luvan erikseen Ahvenanmaan maakuntahallinnolta, mikäli rengastan Ahvenanmaan maakunnan alueella.
18. Sitoudun tarvittaessa hakemaan erikseen luvan rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen (esim. selkärankaisten eläinten häirintä - ja/tai pyydystyskielto tai liikkumisrajoitukset), mikäli harjoitan rengastustoimintaa perustetulla luonnonsuojelualueella. Lupatarve tulee tiedustella ennen toimenpiteisiin ryhtymistä toimivaltaiselta viranomaiselta, jolta myös poikkeuslupa tarvittaessa haetaan. Valtion maiden luonnonsuojelualueiden osalta toimivaltainen viranomainen on Metsähallitus ja yksityismaiden luonnonsuojelualueiden osalta alueellinen ELY-keskus.
19. Sitoudun ilmoittamaan kaikki keräämäni mitta-, lois- ja sulkasatotiedot rengastetuista ja kontrolloiduista yksilöistä, ja pyrin aina keräämään em. tietoja jokaiselta käsittelemältäni yksilöltä ajankäytön ja lintujen hyvinvoinnin puitteissa.
20. Sitoudun ilmoittamaan rengastustietojeni paikkatiedon mahdollisimman tarkasti, mutta aina vähintään 100 metrin tarkkuudella. Poikkeuksena tähän ovat lintuasemat sekä muut Luomuksen kanssa sovitut erillisprojektit, joissa käytetään kiinteitä koordinaatteja. Sitoudun myös ilmoittamaan oikean paikkatiedon ja ymmärrän, että paikkatiedon väärentäminen on kiellettyä.
21. Sitoudun käyttäytymään kohteliaasti ja rakentavasti muita rengastajia sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon henkilökuntaa kohtaan. Rengastustoiminnassa sitoudun käyttäytymään kohteliaasti ja rakentavasti sekä noudattamaan yleistä lainsäädäntöä, enkä muutoinkaan toimillani saata lintujen rengastusta huonoon valoon.
22. Sitoudun hyväksyttämään väri- ja lukurengasprojektit Rengastustoimistolla, joka sopii projektissa sallituista väreistä ja koodeista kansainvälisesti päällekkäisten projektien ehkäisemiseksi. Ilman Rengastustoimiston hyväksymää värirengasprojektiä värimerkkien

- lisääminen linnuille on kielletty. Myös uusien lukurenkaiden uusien koodityyppien käyttöönotto jo hyväksytyissä projekteissa vaatii uuden hyväksynnän Rengastustoimistolta.
23. Sitoudun hakemaan luvan Rengastustoimistolta ja hankelupalautakunnalta tutkimustarkoituksissa tehtävään kertaluontoiseen höyhenten irrotukseen ja verinäytteiden keruuseen rengastamisen yhteydessä. Mikäli näytteenotto toistuu yksilötasolla tai lintuyksilölle suoritetaan muita kuin edellä mainittuja kokeita, vaatii hanke erillisen luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan.
 24. Ymmärrän ja hyväksyn, että ilman kohdassa 23 hyväksytyä hanketta rengastuslupa oikeuttaa rengastettaessa tai muutoin tavattujen kuolleiden luonnonsuojelulaissa rauhoitettujen lintuyksilöiden tai niiden osien väliaikaiseen (maksimissaan kolmen kuukauden) hallussapitoon ja toimittamiseen tutkimuksiin ja tutkimuslaitoksiin, joilla on niille hallussapitolupa. Ymmärrän ja hyväksyn, että kuoriutumattomien munien keruu ei ole tällä luvalla sallittua, vaan vaatii erillisen luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan, kuten myös lintujen ja niiden osien (kuten sulkien ja höyhenten) keruu henkilökohtaisiin tarkoituksiin. Sitoudun toimittamaan väliaikaisesti säilyttämäni lintuyksilöt tai niiden osat määräajassa em. tutkimukselle tai tutkimuslaitokselle ja hakemaan poikkeuslupaa, jos muutoin poikkean edellä mainituista rengastusluvan sisältämistä oikeuksista.
 25. Ymmärrän, että lupa oikeuttaa minut käyttämään ainoastaan Luonnontieteellisen keskusmuseon hyväksymiä metalli – tai värirenkaita. Muiden mahdollisten merkkien tai laitteiden kiinnittäminen lintuihin edellyttää omaa poikkeuslupaa.
 26. Ymmärrän ja hyväksyn, että Rengastustoimisto jakaa renkaita käytössä olevien resurssien sekä tutkimustavoitteiden mukaan, mikä voi tarkoittaa rajoituksia minulle jaettavien renkaiden määrään.
 27. Ymmärrän ja hyväksyn, että Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Rengastustoimisto valvovat tämän sitoumuksen noudattamista ja puuttuvat tarvittaessa epäkohtiin. Rengastustoimistolla on poikkeusluvan mukaan vastuu ja oikeus rikkeen havaitessaan todeta, että palautan hallussani olevat renkaat takaisin ja ettei antamani sitoumus ole enää voimassa. Tällöin luvan käyttöoikeus päättyy kohdallani. Minulla on tällöin mahdollisuus hakea käyttöilupaa ja sitoutua ehtoihin seuraavalla poikkeuslupakaudella. Rike- ja kiistatilanteissa Rengastustoimisto kuulee rengastajien luottamuselimenä toimivaa rengastajatoimikuntaa ennen sanottuihin toimenpiteisiin ryhtymistä.
 28. Ymmärrän ja hyväksyn, että lintujen rengastaminen on vapaaehtoista eikä Rengastustoimiston ja rengastajan välille muodostu työsuhdetta.
 29. Ymmärrän ja hyväksyn, että rengastaja on rengastaessaan vastuussa omasta ja valvonnassaan toimivien harjoittelijoiden turvallisuudesta sekä asianmukaisten turvalaitteiden hankinnasta.
 30. Tämä sitoumus on voimassa niin kauan kuin Rengastustoimistolla on voimassa VARELY:n tai muun toimivaltaisen viranomaisen antama poikkeuslupa. Jos viranomaisen poikkeuslupaan tulee muutoksia, informoi Rengastustoimisto minua muutoksista. Sitoudun noudattamaan mahdollisia uusia tai muuttuneita lupaehtoja niistä tiedon saatua.
 31. Voin luopua käyttöluvasta ilmoittamalla luopumisestani Rengastustoimistolle kirjallisesti ja palauttamalla Rengastustoimistoon minulla mahdollisesti vielä olevat renkaat sekä ennen sitoumuksen purkamista kerätyt palauttamattomat rengastustiedot sekä rengastuksen oheistutkimusten tulokset.

RENGASTUSPAIKKOJEN KOORDINAATIT

Koordinaattijärjestelmiä on nykyään käytössä monenlaisia, ja siksi koordinaattien ilmoittamisessa on oltava huolellinen. Sulka-järjestelmä hyväksyy kuitenkin monenlaisia koordinaattimuotoja, ja siellä rengastus- ja kontrollipaikat voi klikata suoraan digitaaliselle kartalle.

Rengastuksen yhteydessä on kuitenkin aina syytä tehdä huolelliset maastomuistiinpanot sijainnista. Jos sijainti on määritetty esim. kartasta, GPS-laitteella tai älypuhelimella, on syytä merkitä ylös myös muistiinpanoihin päätynyt koordinaattijärjestelmä. Myös rengastuskunnan nimi on syytä aina merkitä muistiin, jos liikkuu vähänkään laajemmalla alueella. Kuntatietoa tarvitaan koordinaattien koneellista tarkistamista varten. Koordinaattien tarkkuus tulee ilmoittaa mahdollisimman tarkasti, ja aina vähintään 100metrin tarkkuudella.

**LUETTELO ERI LINTULAJEILLE
SUOSITELTAVISTA JALKARENKAISTA 1.1.2022
FÖRTECKNING ÖVER RINGSTORLEKAR
FÖR OLIKA FÅGELARTER**

*Jos suositellaan kahta rengaskokoa, poikasille käytetään isompaa rengasta. Suluissa mainittua kokoa voidaan käyttää osalle linnuista tarvittaessa. On huomattava, että kyseessä ovat suositukset ja yksilöllinen kokovaihtelu nilkan paksuudessakin voi olla merkittävää. Siksi rengastajan on aina käytettävä myös omaa harkintaa oikean rengaskoon käyttämiseksi.

*Då två ringstorlekar angives, användes den större på ungar. Storleken angiven inom parentes kan användas på en del av fåglarna, om nödvändigt. Det bör noteras att dessa är rekommendationer och individuell variation i ankeltjocklek kan vara betydande. Därför måste ringmärkaren alltid använda också sitt eget omdöme för att använda rätt ringstorlek.

Lajikoodi on merkitty lajinimen eteen.
Artens kod antecknat före artnamnet.

Lyhenteet / Förkortningar

pm = poikanen / unge
fl = täysikasvuinen / fullvuxen
o = litistetty ovaaliksi / plattad till oval
t = suositellaan kiinnittämään tibiaan / rekommenderas att fästa på tibia

GAVSTE <i>Gavia stellata</i>	GS
GAVARC <i>G. arctica</i>	GA
GAVPAC <i>G. pacifica</i>	GA
GAVIMM <i>G. immer</i>	M
GAVADA <i>G. adamsii</i>	M
TACRUF <i>Tachybaptus ruficollis</i>	UX, CX
PODCRI <i>Podiceps cristatus</i>	DX (lukollinen), HT(o)
PODGRI <i>P. grisegena</i>	DX, HT(o)
PODAUR <i>P. auritus</i>	UX, HX (lukollinen; pm), CT(o)
PODNIG <i>P. nigricollis</i>	UX, HX
FULGLA <i>Fulmarus glacialis</i>	FF(t), HT(t)
PUGFRI <i>Puffinus griseus</i>	CT(t), UX
PUPFUF <i>P. puffinus</i>	ST(t), CT(t), UX
HYDPEL <i>Hydrobates pelagicus</i>	RT(t), KT(t)
OCELEU <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	PT(t)
OCECAS <i>Oceanodroma castro</i>	PT(t)
SULBAS <i>Sula bassana</i>	MM
PHACAR <i>Phalacrocorax carbo</i>	MM
PHACARC <i>P. c. carbo</i>	MM
PHACARS <i>P. c. sinensis</i>	MM
PHAARI <i>P. aristotelis</i>	MM, MT(o)
PELONO <i>Pelecanus onocrotalus</i>	EJ
BOTSTE <i>Botaurus stellaris</i>	DT
IXOMIN <i>Ixobrychus minutus</i>	CT (ST)

NYCNYC <i>Nycticorax nycticorax</i>	HT
ARDRAL <i>Ardeola ralloides</i>	CT
BUBIBI <i>Bubulcus ibis</i>	CT, FF
EGRGAR <i>Egretta garzetta</i>	FF(t), HT(t)
ARDALB <i>Ardea alba</i>	DT(t), MT(t)
ARDCIN <i>A. cinerea</i>	MT(t), ML(t)
ARDPUR <i>A. purpurea</i>	MT(t), ML(t)
CICNIG <i>Ciconia nigra</i>	ML(t), M(t)
CICCIC <i>C. ciconia</i>	ML(t), M(t)
PLEFAL <i>Plegadis falcinellus</i>	HT(t), DT(t)
PLALEU <i>Platalea leucorodia</i>	MT(t)
CYGOLO <i>Cygnus olor</i>	EJ
CYGCOL <i>C. columbianus</i>	EJ
CYGCYG <i>C. cygnus</i>	EJ
ANSFAB <i>Anser fabalis</i>	MT(o fl), M(pm)
ANSFABF <i>A. f. fabalis</i>	MT(fl, ♂(o)), M(pm)
ANSFABR <i>A. f. rossicus</i>	MT fl, M pm
ANSBRA <i>A. brachyrhynchus</i>	MT, DT (ML)
ANSALB <i>A. albifrons</i>	MT, DT (ML)
ANSERY <i>A. erythropus</i>	DT
ANSANS <i>A. anser</i>	MT(o) fl, M pm
ANSIND <i>A. indicus</i>	ML
ANSCAE <i>A. caerulescens</i>	ML
BRACAN <i>Branta canadensis</i>	M, MT fl
BRAHUT <i>B. hutchinsii</i>	DT, ML
BRALEU <i>B. leucopsis</i>	DT
BRABER <i>B. bernicla</i>	DT
BRABERB <i>B. b. bernicla</i>	DT
BRABERH <i>B. b. hrota</i>	DT
BRARUF <i>B. ruficollis</i>	HT♀, DT
TADTAD <i>Tadorna tadorna</i>	DT, HT
TADFER <i>T. ferruginea</i>	DT, HT
AIXGAL <i>Aix galericulata</i>	CT
ANAPEN <i>Anas penelope</i>	FF, UX (CT)
ANAAME <i>A. americana</i>	FF, UX (CT)
ANASTR <i>A. strepera</i>	CT, FF (HT)
ANAFOR <i>A. formosa</i>	ST
ANACRE <i>A. crecca</i>	ST
ANACAR <i>A. carolinensis</i>	ST
ANAPLA <i>A. platyrhynchos</i>	HT♀, DT♂
ANARUB <i>A. rubripes</i>	HT, DT
ANAACU <i>A. acuta</i>	FF (CT, HT)
ANAQUE <i>A. querquedula</i>	ST(CT)♀,
CT(FF)♂	
ANADIS <i>A. discors</i>	ST, CT
ANACLY <i>A. clypeata</i>	CT♀, FF(HT)♂
NETRUF <i>Netta rufina</i>	HT
AYTFER <i>Aythya ferina</i>	HT(o)
AYTCOL <i>A. collaris</i>	FF(o), CT(o)
AYTNYR <i>A. nyroca</i>	CT(o), FF(o)
AYTFUL <i>A. fuligula</i>	FF(o), CT(o) (HT)
AYTMAR <i>A. marila</i>	HT
AYTAF <i>A. affinis</i>	FF, CT
SOMMOL <i>Somateria mollissima</i>	DT
SOMSPE <i>S. spectabilis</i>	DT
POLSTE <i>Polysticta stelleri</i>	FF(o), HT
HISHIS <i>Histrionicus histrionicus</i>	FF(o), HT
CLAHYE <i>Clangula hyemalis</i>	CT(o), UX
MELNIG <i>Melanitta nigra</i>	HT(o), DT

MELAME <i>M. americana</i>	HT(o), DT	GALCHL <i>Gallinula chloropus</i>	CT(t), (FF)
MELPER <i>M. perpicillata</i>	HT(o), DT	PORALL <i>Porphyrio alleni</i>	CT, FF
MELFUS <i>M. fusca</i>	DT(o)	FULATR <i>Fulica atra</i>	HT(o/t)
MELDEGD <i>M. d. deglandi</i>	DT(o)	GRUGRU <i>Grus grus</i>	M
MELDEGS <i>M. d. stejnegeri</i>	DT(o)	GRUCAN <i>G. canadensis</i>	M
BUCCLA <i>Bucephala clangula</i>	FF(o), HT	GRUVIR <i>G. virgo</i>	M
MERALB <i>Mergus albellus</i>	CT(o), UX	TETRAX <i>Tetrax tetrax</i>	H
MERSER <i>M. serrator</i>	HT♀, DT♂	CHLMAC <i>Chlamydotis macqueenii</i>	H, D
MERMER <i>M. merganser</i>	DT	OTITAR <i>Otis tarda</i>	EJ
OXYJAM <i>Oxyura jamaicensis</i>	FF(o), HT	HAEOST <i>Haematopus ostralegus</i>	CT(t) (FF(t))
PERAPI <i>Pernis apivorus</i>	D, H fl	HIMHIM <i>Himantopus himantopus</i>	BT(t), ST(t)
MILMIG <i>Milyus migrans</i>	D, H	RECAVO <i>Recurvirostra avosetta</i>	ST(t), CT(t)
MILMIL <i>M. milvus</i>	D, H	BUROED <i>Burhinus oedicnemus</i>	CT, FF
HALLEU <i>Haliaeetus leucoryphus</i>	E	GLAPRA <i>Glareola pratincola</i>	AT, BT
HALALB <i>H. albicilla</i>	E	GLAMAL <i>G. maldivarum</i>	AT, BT
NEOPER <i>Neophron percnopterus</i>	ML	GLANOR <i>G. nordmanni</i>	AT, BT
GYPFUL <i>Gyps fulvus</i>	E	CURCUR <i>Cursorius cursor</i>	BT, B
AEGMON <i>Aegypius monachus</i>	E	CHADUB <i>Charadrius dubius</i>	KT(t)
CIRGAL <i>Circaetus gallicus</i>	ML, M	CHAHIA <i>C. hiaticula</i>	KT(t), PT(t)
CIRAER <i>Circus aeruginosus</i>	H	CHAALE <i>C. alexandrinus</i>	KT(t)
CIRCYA <i>C. cyaneus</i>	S♂, C	CHAMON <i>C. mongolus</i>	PT(t)
CIRMAC <i>C. macrourus</i>	S♂, C	CHALES <i>C. leschenaultii</i>	PT(t)
CIRPYG <i>C. pygargus</i>	S	CHAASI <i>C. asiaticus</i>	AT, PT(t)
ACCGEN <i>Accipiter gentilis</i>	D, H♂ (ML♀)	CHAVER <i>C. veredus</i>	AT, PT(t)
ACCNIS <i>A. nisus</i>	B♂ S♀	CHAMOR <i>C. morinellus</i>	AT
BUTBUT <i>Buteo buteo</i>	D (H)	PLUFUL <i>Pluvialis fulva</i>	BT(t)
BUTBUTB <i>B. b. buteo</i>	D	PLUDOM <i>P. dominica</i>	BT(t)
BUTBUTV <i>B. b. vulpinus</i>	H	PLUAPR <i>P. apricaria</i>	BT(t)
BUTRUF <i>B. rufinus</i>	D (H)	PLUSQU <i>P. squatarola</i>	BT(t), ST(t)
BUTLAG <i>B. lagopus</i>	D	VANGRE <i>Vanellus gregarius</i>	BT
AQUPOM <i>Aquila pomarina</i>	ML, M	VANLEU <i>V. leucurus</i>	BT
AQUCLA <i>A. clanga</i>	ML, M	VANVAN <i>V. vanellus</i>	BT
AQUPEN <i>A. pennata</i>	D♂, ML♀	CALCAN <i>Calidris canutus</i>	AT
AQUCHR <i>A. chrysaetos</i>	E	CALACU <i>C. acuminata</i>	PT(t)
AQUNIP <i>A. nipalensis</i>	EH, E	CALMEL <i>C. melanotos</i>	PT(t)
AQUHEL <i>A. heliaca</i>	EH, E	CALALB <i>C. alba</i>	KT(t), (PT(t))
PANHAL <i>Pandion haliaetus</i>	M, ML ♂ vain fl	CALLIS <i>C. ruficollis</i>	RT(t)
FALNAU <i>Falco naumanni</i>	B, S	CALUTA <i>C. minuta</i>	RT(t)
FALTIN <i>F. tinnunculus</i>	S	CALFUS <i>C. fuscicollis</i>	KT(t)
FALVES <i>F. vespertinus</i>	B, S	CALTEM <i>C. temminckii</i>	RT(t)
FALCOL <i>F. columbarius</i>	B♂, S	CALLA <i>C. minutilla</i>	RT(t)
FALSUB <i>F. subbuteo</i>	S, B (vain fl)	CALMEL <i>C. melanotos</i>	PT(t)
FALELE <i>F. eleonora</i>	C, H	CALFER <i>C. ferruginea</i>	KT(t), PT(t)
FALCHE <i>F. cherrug</i>	H, D	CALMAR <i>C. maritima</i>	PT(t) (AT(t))
FALRUS <i>F. rusticolus</i>	D	CALBAI <i>C. bairdii</i>	KT(t)
FALPER <i>F. peregrinus</i>	D (H fl ♂)	CALALP <i>C. alpina</i>	KT(t)
BONBON <i>Bonasa bonasia</i>	CH (C)	CALALPA <i>C. a. alpina</i>	KT(t)
LAGLAG <i>Lagopus lagopus</i>	H, HH	CALALPS <i>C. a. schinzii</i>	KT(t)
LAGMUT <i>L. mutus</i>	CH (HH)	LIMFAL <i>C. falcinellus</i>	KT(t)
TETRIX <i>Tetrao tetrix</i>	H♀, D♂	TRYSUB <i>C. subruficollis</i>	AT, BT
TETURO <i>T. urogallus</i>	D♀, M♂	PHIPUG <i>C. pugnax</i>	AT♀(t), BT(t)
PERPER <i>Perdix perdix</i>	S	LYMMIN <i>Lymnocyptes minimus</i>	PT(t)
COTCOT <i>Coturnix coturnix</i>	A, B	LIMSCO <i>Limnodromus scolopaceus</i>	AT(t)
PHACOL <i>Phasianus colchicus</i>	H♀, D♂	GALGAL <i>Gallinago gallinago</i>	AT(t)
RALAQU <i>Rallus aquaticus</i>	BT(t)	GALDEL <i>G. delicata</i>	AT(t)
PORPOR <i>Porzana porzana</i>	BT(t), AT(t)	GALMED <i>G. media</i>	BT
PORPAR <i>P. parva</i>	AT(t), PT(t)	GALMEG <i>G. megala</i>	AT, BT
PORPUS <i>P. pusilla</i>	AT(t), PT(t)	SCORUS <i>Scolopax rusticola</i>	ST, S, (BT fl)
CRECRE <i>Crex crex</i>	B, BT	BARLON <i>Bartramia longicauda</i>	BT

LIMLIM <i>Limosa limosa</i>	ST(t)	URILOM <i>U. lomvia</i>	FF(o), HT
LIMLAP <i>L. lapponica</i>	BT(t), ST(t)	ALCTOR <i>Alca torda</i>	CE
NUMMIN <i>Numenius minutus</i>	ST	CEPGRY <i>Cephus grylle</i>	ST(o)
NUMPHA <i>N. phaeopus</i>	ST(t) (BT(t) vain fl)	ALLALL <i>Alle alle</i>	BT
NUMARQ <i>N. arquata</i>	CT(t)	FRAARC <i>Fratercula arctica</i>	CT
TRIERY <i>Tringa erythropus</i>	BT(t)	SYRPAR <i>Syrhaptes paradoxus</i>	C
TRITOT <i>T. totanus</i>	AT(t)	COLLIV <i>Columba livia</i>	CH
TRISTA <i>T. stagnatilis</i>	PT(t), AT(t)	COLLIVD <i>C. l. domestica</i>	CH
TRINEB <i>T. nebularia</i>	BT(t)	COLOEN <i>C. oenas</i>	S
TRIFLA <i>T. flavipes</i>	PT(t), AT(t)	COLPAL <i>C. palumbus</i>	C
TRISEM <i>T. semipalmata</i>	ST(t)	STRDEC <i>Streptopelia decaocto</i>	BV, S
TRIOCH <i>T. ochropus</i>	AT(t)	STRTUR <i>S. turtur</i>	BV
TRIGLA <i>T. glareola</i>	PT(t) (AT(t))	STRORI <i>S. orientalis</i>	S
XENCIN <i>Xenus cinereus</i>	PT(t)	CLAGLA <i>Clamator glandarius</i>	B
ACTHYP <i>Actitis hypoleucos</i>	PT(t)	CUCSAT <i>Cuculus saturatus</i>	B
ACTMAC <i>A. macularius</i>	PT(t)	CUCCAN <i>C. canorus</i>	B
AREINT <i>Arenaria interpres</i>	AT(t)	CUCCANH <i>C. canorus</i> (harmaa muoto)	B
PHATRI <i>Phalaropus tricolor</i>	PT	CUCCANP <i>C. canorus</i> (punainen)	B
PHALOB <i>P. lobatus</i>	KT	TYTALB <i>Tyto alba</i>	C, H
PHAFUL <i>P. fulicarius</i>	PT	OTUSCO <i>Otus scops</i>	BV
STEPOM <i>Stercorarius pomarinus</i>	HT	BUBBUB <i>Bubo bubo</i>	EH
STECUS <i>S. parasiticus</i>	ST	NYCSCA <i>Nyctea scandiaca</i>	EH
STELON <i>S. longicaudus</i>	ST (BT vain fl)	SURULU <i>Surnia ulula</i>	HH
STESKU <i>S. skua</i>	DT	GLAPAS <i>Glaucidium passerinum</i>	BV
LARMIN <i>Hydrocoloeus minutus</i>	AT	ATHNOC <i>Athene noctua</i>	CH, S
RHOROS <i>Rhodostethia rosea</i>	BT	STRALU <i>Strix aluco</i>	D
PAGEBU <i>Pagophila eburnea</i>	ST	STRALUH <i>S. aluco</i> (harmaa värimuoto)	D
XEMSAB <i>Xema sabini</i>	BT	STRALUP <i>S. aluco</i> (punainen)	D
LARRID <i>Larus ridibundus</i>	ST	STRURA <i>S. uralensis</i>	D
LARGEN <i>L. genei</i>	ST, CT	STRNEB <i>S. nebulosa</i>	ML (D♂)
LARATR <i>L. atricilla</i>	ST, CT	ASIOTU <i>Asio otus</i>	H
LARPIP <i>L. pipixcan</i>	ST	ASIFLA <i>A. flammeus</i>	H
LARAUD <i>L. audouinii</i>	CT, FF	AEGFUN <i>Aegolius funereus</i>	CH
LARMEL <i>L. melanocephalus</i>	CT (ST)	CAPEUR <i>Caprimulgus europaeus</i>	A
LARCAN <i>L. canus</i>	CT (ST vain fl)	HIRCAU <i>Hirundapus caudatus</i>	AA
LARFUS <i>L. fuscus</i>	FF (CT, HT)	APUAPU <i>Apus apus</i>	AA
LARFUSF <i>L. f. fuscus</i>	FF (CT, HT)	APUPAL <i>A. pallidus</i>	AA
LARFUSG <i>L. f. graellsii</i>	FF (CT, HT)	APUMEL <i>A. melba</i>	B, BV
LARFUSH <i>L. f. heuglini</i>	FF (CT, HT)	APUCAF <i>A. caffer</i>	P, AA
LARARG <i>L. argentatus</i>	HT	ALCATT <i>Alcedo atthis</i>	AA
LARCAC <i>L. cachinnans</i>	HT	MERAPI <i>Merops apiaster</i>	AA
LARMIC <i>L. michahellis</i>	HT	MERPER <i>M. persicus</i>	AA (A)
LARSCH <i>L. schistisagus</i>	HT, DT	CORGAR <i>Coracias garrulus</i>	B (BT)
LARGLA <i>L. glaucoides</i>	FF (CT, HT)	UPUEPO <i>Upupa epops</i>	A
LARHYP <i>L. hyperboreus</i>	DT	JYNTOR <i>Jynx torquilla</i>	PA, P
LARMAR <i>L. marinus</i>	DT	PICCAN <i>Picus canus</i>	A
RISTRIS <i>Rissa tridactyla</i>	ST	PICVIR <i>P. viridis</i>	B
STECAS <i>Hydroprogne caspia</i>	CT	DRYMAR <i>Dryocopus martius</i>	S
GELNIL <i>Gelochelidon nilotica</i>	BT(t)	DENMAJ <i>Dendrocopos major</i>	A
STESAN <i>Sterna sandvicensis</i>	BT	DENMED <i>D. medius</i>	P
STEHIR <i>S. hirundo</i>	AT	DENLEU <i>D. leucotos</i>	A
STEAEA <i>S. paradisaea</i>	AT	DENMIN <i>Dryobates minor</i>	PA
STEALB <i>Sternula albifrons</i>	PT	PICTRI <i>Picoides tridactylus</i>	P
CHLHYB <i>Chlidonias hybrida</i>	PT, AT	MELCAL <i>Melanocorypha calandra</i>	PA, P
CHLNIG <i>C. niger</i>	PT	MELBIM <i>M. bimaculata</i>	PA, P
CHLLEU <i>C. leucopterus</i>	PT	MELLEU <i>M. leucoptera</i>	PA, P
FRAARC <i>Fratercula arctica</i>	CT	MELYEL <i>M. yeltoniensis</i>	PA, P
URIAAL <i>Uria aalge</i>	FF(o), HT	CALBRA <i>Calandrella brachydactyla</i>	HL, K
		CALENS <i>C. rufescens</i>	HL, K

GALCRI <i>Galerida cristata</i>	PA, P	ZOODAU <i>Zoothera dauma</i>	B, A
LULARB <i>Lullula arborea</i>	K, PA	CATUST <i>Catharus ustulatus</i>	PA, P
ALAARV <i>Alauda arvensis</i>	PA	TURTOR <i>Turdus torquatus</i>	A
EREALP <i>Eremophila alpestris</i>	K, PA	TURMER <i>T. merula</i>	A
RIPRIP <i>Riparia riparia</i>	HL (R vain fl)	TUROBS <i>T. obscurus</i>	P
PTYRUP <i>Ptyonoprogne rupestris</i>	HL, K	TURNAU <i>T. naumanni</i>	P
HIRRUS <i>Hirundo rustica</i>	HL, K	TUREUN <i>T. eunomus</i>	P
HIRDAU <i>H. daurica</i>	HL, K	TURATR <i>T. atrogularis</i>	A, P
DELURB <i>Delichon urbicum</i>	HL, K	TURPIL <i>T. pilaris</i>	A
ANTRIC <i>Anthus richardi</i>	PA	TURPHI <i>T. philomelos</i>	P
ANTGOD <i>A. godlewskii</i>	K, PA	TURILI <i>T. iliacus</i>	P
ANTCAM <i>A. campestris</i>	PA	TURVIS <i>T. viscivorus</i>	A
ANTHOD <i>A. hodgsoni</i>	K	LOCLAN <i>Locustella lanceolata</i>	HL
ANTTRI <i>A. trivialis</i>	K	LOCNAE <i>L. naevia</i>	HL
ANTGUS <i>A. gustavi</i>	HL, K	LOCCER <i>L. certhiola</i>	HL
ANTPRA <i>A. pratensis</i>	HL, K	LOCFLU <i>L. fluviatilis</i>	K
ANTCER <i>A. cervinus</i>	HL, K	LOCLUS <i>L. luscinioides</i>	K, HL
ANTPET <i>A. petrosus</i>	K	ACROLA <i>Acrocephalus paludicola</i>	HL, K
MOTFLA <i>Motacilla flava</i>	HL, K	ACRSCH <i>A. schoenobaenus</i>	HL, K
MOTFLAF <i>M. f. flava</i>	HL, K	ACRAGR <i>A. agricola</i>	HL, K
MOTFLAS <i>M. f. flavissima</i>	HL, K	ACRDUM <i>A. dumetorum</i>	HL, K
MOTFLAT <i>M. f. thunbergi</i>	HL, K	ACRRIS <i>A. palustris</i>	HL, K
MOTCIT <i>M. citreola</i>	K	ACRSCI <i>A. scirpaceus</i>	HL, K
MOTCIN <i>M. cinerea</i>	K	ACRARU <i>A. arundinaceus</i>	PA, P
MOTALB <i>M. alba</i>	K	ARUAED <i>Arudinax aedon</i>	K, PA
MOTALBY <i>M. a. yarrellii</i>	K	HIPPAL <i>Iduna pallida</i>	HL, K
BOMGAR <i>Bombycilla garrulus</i>	P	HIPCAL <i>I. caligata</i>	R, HL
CINCIN <i>Cinclus cinclus</i>	P	HIPRAM <i>I. rama</i>	R, HL
TROTRO <i>Troglodytes troglodytes</i>	HL	HIPICT <i>Hippolais icterina</i>	HL, K
PRUMOD <i>Prunella modularis</i>	HL, K	SYLUND <i>Sylvia undata</i>	R, HL
PRUMON <i>P. montanella</i>	HL	SYLCAN <i>S. cantillans</i>	HL
PRUATR <i>P. atrogularis</i>	HL	SYLMEL <i>S. melanocephala</i>	HL
PRUCOL <i>P. collaris</i>	PA	SYLRUP <i>S. ruppeli</i>	HL
CERGAL <i>Cercotrichas galactotes</i>	PA, P	SYLNAN <i>S. nana</i>	R, HL
ERIRUB <i>Erithacus rubecula</i>	HL, K	SYLNIS <i>S. nisoria</i>	PA
LUSLUS <i>Luscinia luscinia</i>	PA	SYLCUR <i>S. curruca</i>	HL, K
LUSMEG <i>L. megarhynchos</i>	K, PA	SYLCOM <i>S. communis</i>	K
LUSCAL <i>L. calliope</i>	K, PA	SYLBOR <i>S. borin</i>	K, PA
LUSSVE <i>L. svecica</i>	HL, K	SYLATR <i>S. atricapilla</i>	K (HL fl)
LUSSVES <i>L. s. svecica</i>	HL, K	PHYCOR <i>Phylloscopus coronatus</i>	R
LUSSVEC <i>L. s. cyanecula</i>	HL, K	PHYNIT <i>P. nitidus</i>	R
TARCYA <i>Tarsiger cyanurus</i>	HL, K	PHYPLU <i>P. plumbeitarsus</i>	R
IRAGUT <i>Irania gutturalis</i>	PA	PHYDES <i>P. trochiloides</i>	R
PHOOCH <i>Phoenicurus ochruros</i>	HL, K	PHYBOR <i>P. borealis</i>	R
PHOOCHP <i>P. o. phoenicuroides</i>	HL, K	PHYEXA <i>P. examinandus</i>	R
PHOPHO <i>P. phoenicurus</i>	HL, K	PHYPRO <i>P. proregulus</i>	R
PHOERY <i>P. erythrogaster</i>	K	PHYINO <i>P. inornatus</i>	R
SAXRUB <i>Saxicola rubetra</i>	HL, K	PHYHUM <i>P. humei</i>	R
SAXOLA <i>S. rubicola</i>	HL, K	PHYSCH <i>P. schwarzi</i>	R, HL
SAXMAU <i>S. maurus</i>	HL, K	PHYFUS <i>P. fuscatus</i>	R
SAXMAUS <i>S. m. stejnegeri</i>	HL, K	PHYBON <i>P. bonelli</i>	R
SAXCAP <i>S. caprata</i>	HL, K	PHYORI <i>P. orientalis</i>	R
OENISA <i>Oenanthe isabellina</i>	K	PHYSIB <i>P. sibilatrix</i>	HL (R)
OENOEN <i>O. oenanthe</i>	K	PHYCOL <i>P. collybita</i>	R
OENPLE <i>O. pleschanka</i>	K	PHYCOLT <i>P. c. tristis</i>	R
OENHIS <i>O. hispanica</i>	K	PHYCOLC <i>P. c. collybita</i>	R
OENDES <i>O. deserti</i>	K	PHYIBE <i>P. ibericus</i>	R
MONSAX <i>Monticola saxatilis</i>	P, AA	PHYLUS <i>P. trochilus</i>	R, HL
MONSOL <i>M. solitarius</i>	P, AA	REGREG <i>Regulus regulus</i>	R

REGIGN <i>R. ignicapillus</i>	R	CARCAR <i>C. carduelis</i>	HL, K
MUSSTR <i>Muscicapa striata</i>	HL, K	CARSPI <i>C. spinus</i>	HL, K
FICPAR <i>Ficedula parva</i>	R (HL)	CARCAN <i>C. cannabina</i>	HL, K
FICLLA <i>F. albicilla</i>	R (HL)	CARRIS <i>C. flavirostris</i>	HL, K
FICALB <i>F. albicollis</i>	HL (R)	CARMEA <i>C. flammea</i>	HL, K
FICHYP <i>F. hypoleuca</i>	HL (R)	CARMEAF <i>C. f. flammea</i>	HL, K
PANBIA <i>Panurus biarmicus</i>	HL, K	CARMEAR <i>C. f. rostrata</i>	HL, K
AEGCAU <i>Aegithalos caudatus</i>	R	CARMEAH <i>C. f. holboellii</i>	HL, K
AEGCAUC <i>A. c. caudatus</i>	R	CARMEAC <i>C. f. cabaret</i>	R, HL
AEGCAUE <i>A. c. europaeus</i>	R	CARHOR <i>C. hornemanni</i>	HL, K
PARPAL <i>Poecile palustris</i>	HL, K	CARHORH <i>C. h. hornemanni</i>	HL, K
PARMON <i>P. montanus</i>	HL, K	CARHORE <i>C. h. exilipes</i>	HL, K
PARCIN <i>P. cinctus</i>	HL, K	LOXLEU <i>Loxia leucoptera</i>	PA, P
PARCRI <i>Lophophanes cristatus</i>	HL, K	LOXCUR <i>L. curvirostra</i>	PA, P
PARATE <i>Periparus ater</i>	HL (K)	LOXPYT <i>L. pytyopsittacus</i>	P
PARCAE <i>Cyanistes caeruleus</i>	HL, K	BUCGIT <i>Bucanetes githagineus</i>	K, PA
PARCYA <i>C. cyanus</i>	HL, K	CARERY <i>Carpodacus erythrinus</i>	K, PA
PARMAJ <i>Parus major</i>	K (PA)	PINENU <i>Pinicola enucleator</i>	P
SITEUR <i>Sitta europaea</i>	K	PYRPYR <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	K
SITEURE <i>S. e. europaea</i>	K	COCCOC <i>Cocc. coccothraustes</i>	P, PA
SITEURA <i>S. e. asiatica</i>	K	DENSTR <i>Dendroica striata</i>	HL (K)
CERFAM <i>Certhia familiaris</i>	R	ZONALB <i>Zonotrichia albicollis</i>	K
REMPEN <i>Remiz pendulinus</i>	HL	CALLAP <i>Calcarius lapponicus</i>	K
ORIORI <i>Oriolus oriolus</i>	A	PLENIV <i>Plectrophenax nivalis</i>	K, PA
LANCRI <i>Lanius cristatus</i>	PA	EMBSPO <i>Emberiza spodocephala</i>	HL, K
LANISA <i>L. isabellinus</i>	PA, P	EMBLEU <i>E. leucocephalos</i>	K
LANISAI <i>L. i. isabellinus</i>	PA, P	EMBCIT <i>E. citrinella</i>	K
LANISAP <i>L. i. phoenicuroides</i>	PA, P	EMBHOR <i>E. hortulana</i>	HL, K
LANCOL <i>L. collurio</i>	PA, P	EMBBUC <i>E. buchanani</i>	HL, K
LANMIN <i>L. minor</i>	P	EMBCAE <i>E. caesia</i>	HL, K
LANEXC <i>L. excubitor</i>	A	EMBELE <i>E. elegans</i>	K
LANEXCE <i>L. e. excubitor</i>	A	EMBRUS <i>E. rustica</i>	HL, K
LANEXCH <i>L. e. homeyeri</i>	A	EMBPUS <i>E. pusilla</i>	HL, K
LANEXCM <i>L. meridionalis</i>	A	EMBRUT <i>E. rutila</i>	K
LANSEN <i>L. senator</i>	P	EMBAUR <i>E. aureola</i>	K
LANNUB <i>L. nubicus</i>	PA	EMBSCH <i>E. schoeniclus</i>	HL, K
GARGLA <i>Garrulus glandarius</i>	BT	EMBPAL <i>E. pallasi</i>	HL, K
PERINF <i>Perisoreus infaustus</i>	A, B	EMBBRU <i>E. bruniceps</i>	K, PA
PICPIC <i>Pica pica</i>	ST	EMBMEL <i>E. melanocephala</i>	K, PA
NUCCAR <i>Nucifr. caryocatactes</i>	BT	MILCAL <i>E. calandra</i>	PA, P
NUCCARC <i>N. c. caryocatactes</i>	BT	PASCIR <i>Passerina ciris</i>	K
NUCCARM <i>N. c. macrorhynchos</i>	BT		
CORMON <i>Corvus monedula</i>	ST		
CORDAU <i>C. dauuricus</i>	ST		
CORFRU <i>C. frugilegus</i>	CT		
CORONE <i>C. corone</i>	CT (C)		
CORONEE <i>C. c. corone</i>	CT (C)		
CORONEX <i>C. c. cornix</i>	CT (C)		
CORRAX <i>C. corax</i>	DT		
STUVUL <i>Sturnus vulgaris</i>	A		
STUROS <i>Pastor roseus</i>	A		
PASDOM <i>Passer domesticus</i>	PA		
PASHIS <i>P. hispaniolensis</i>	PA		
PASMON <i>P. montanus</i>	K		
FRICOE <i>Fringilla coelebs</i>	HL, K		
FRIMON <i>F. montifringilla</i>	K		
SERSER <i>Serinus serinus</i>	HL, K		
SERCIT <i>S. citrinella</i>	HL, K		
CARCHL <i>Carduelis chloris</i>	K		

Mikäli rengastettavaksi saadaan laji, jota ei ole mainittu luettelossa, käytetään sille rengaskokoa ja -tyyppiä, jota suositellaan samankokoiselle lähisukuiselle lajille. Epävarmoissa tapauksissa on kysyttävä ohjeistusta Rengastustoimistolta tai luovuttava rengastamisesta.

Mikäli täysikasvuisen linnun jalan poikkeuksellinen koko tai rakenne sitä vaatii, voidaan käyttää suositeltua kokoa suurempaa tai pienempää rengasta.

Seuraavat lyhenteet ovat voimassa linturisteyksille.

Risteyksille käytetään pääasiassa emolajeille suositeltuja renkaita sen mukaan kumpaa emolajia lintu nilkan paksuudeltaan muistuttaa. Jos koko on emolajien välistä, on rengastajan käytettävä omaa harkintaa oikean rengaskoon käyttämiseksi.

BCAXLE	<i>Branta canadensis</i> x <i>B. leucopsis</i>
AANXBC	<i>Anser anser</i> x <i>Branta canadensis</i>
APLXCR	<i>Anas platyrhynchos</i> x <i>A. crecca</i>
TRIXUR	<i>Tetrao tetrix</i> x <i>T. urogallus</i>
CCYXMA	<i>Circus cyaneus</i> x <i>C. macrourus</i>
CMAXPY	<i>Circus macrourus</i> x <i>C. pygargus</i>
GMEXGA	<i>Gallinago media</i> x <i>G. gallinago</i>
LARXHY	<i>Larus argentatus</i> x <i>L. hyperboreus</i>
LARXMA	<i>Larus argentatus</i> x <i>L. marinus</i>
DMAXLE	<i>Dendrocopos major</i> x <i>D. leucotos</i>
HIXXDE	<i>Hirundo rustica</i> x <i>Delichon urbica</i>
HIXXRI	<i>Hirundo rustica</i> x <i>Riparia riparia</i>
RIXXDE	<i>Riparia riparia</i> x <i>Delichon urbica</i>
MOTFXC	<i>Motacilla flava</i> x <i>M. citreola</i>
STOXRU	<i>Saxicola maurus</i> x <i>S. rubetra</i>
PPHXOC	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> x <i>P. ochrurus</i>
LUSLXM	<i>Luscinia luscinia</i> x <i>L. megarhynchos</i>
ARIXDU	<i>Acrocephalus palustris</i> x <i>A. dumetorum</i>
SYLAXB	<i>Sylvia atricapilla</i> x <i>S. borin</i>
FALXHY	<i>Ficedula albicollis</i> x <i>F. hypoleuca</i>
PCAXCY	<i>Cyanistes caeruleus</i> x <i>C. cyaneus</i>
PMOXAT	<i>Poecile montanus</i> x <i>Periparus ater</i>
PMOXCI	<i>Poecile montanus</i> x <i>P. cinctus</i>
PMOXCR	<i>Poecile montanus</i> x <i>Lophophanes cristatus</i>
PDOXMO	<i>Passer domesticus</i> x <i>P. montanus</i>
FCOXMO	<i>Fringilla coelebs</i> x <i>F. montifringilla</i>
CCHXSP	<i>Carduelis chloris</i> x <i>C. spinus</i>
CHOXME	<i>Carduelis hornemanni</i> x <i>C. flammea</i>
CSPXME	<i>Carduelis spinus</i> x <i>C. flammea</i>

Väri-, luku- ja kaularenkaat:

Rengastustoimiston rengastajalle tai rengastajaryhmälle myöntämällä laji- ja rengastyypikohtaisella suostumuksella lintuja voidaan merkitä myös joko tunnuksellisilla tai tunnuksettomilla muovisilla tai metallisilla värirenkailla, joiden sisämitta on sama kuin lajille suositelluissa metallirenkaissa. Lintua ei saa koskaan merkitä pelkillä värirenkailla, vaan myös Rengastustoimiston metallirengas on aina kiinnitettävä.

Joutsenia ja hanhia voidaan Rengastustoimiston rengastajalle tai rengastajaryhmälle myöntämällä suostumuksella merkitä myös sellaisin muovisin kaularenkain, joiden käyttäminen tutkimustarkoituksessa on kansainvälisesti koordinoitua. Myös kaularengastetuille linnuille tulee aina kiinnittää Rengastustoimiston metallirengas

Rengastyypit ja niiden sisähalkaisijat:

(L rengastyypin toisena kirjaimena tarkoittaa, että ensimmäinen kirjain on painettu renkaassa numerosarjan loppuun (pl. ML)

Ringtyper samt deras innerdiametrar:

(L som den andra bokstaven i ringtypen betyder att den första bokstaven skrivs ut på ringen till slutet av siffror (exkl. ML)

Alumiini / Aluminium:

1.8 mm	R, U, T, L, F, Y, N, UL, LL, TL, FL, NL, RL, YL
2.3 mm	HL, HA, HB, HC, HD, HE, HF, HJ, HK, HM, HN, HP, HR, HS, HU, HY, HZ
2.5 mm	K, X, V, J, VL, JL
2.8 mm	PA (3.0 mm vuodesta 2023 alkaen)
3.5 mm	P
3.75 mm	AA (matala/låg)
4.2 mm	A
5.5 mm	B
6.0 mm	BV (matala/låg)
6.5 mm	S
8.0 mm	C
8.0 mm	CH (matala/låg)
11.0 mm	H
11.0 mm	HH (matala/låg)
13.0 mm	D
16.0 mm	ML
18.0 mm	M
23.0 mm	EH (matala/låg)
25.0 mm	E
26.0 mm	EJ

Teräs / Stål:

2.5 mm	RT
3.0 mm	KT
3.3 mm	PT (3.5 mm vuodesta 2023 alkaen)
4.2 mm	AT
5.5 mm	BT
6.5 mm	ST
8.0 mm	CT
9.5 mm	FF
11.0 mm	HT
13.0 mm	DT
16.0 mm	MT

Erikoisrengas / Specialring:

<i>Gavia stellata</i>	GS	20.0 x 6.0 (teräs)
<i>G. arctica</i>	GA	22.0 x 5.0 (teräs)
<i>Phalacrocorax carbo</i>	MM	19.0 x 12.0 (teräs)
<i>Alca torda</i>	CE, CA, CR	10.0 x 6.5 (teräs)

Vesilintujen poikasten vaharenkaat ja niiden sopivuudet:

SX (9.4 x 5, teräs): ANACRE, ANAQUE

CX (11.3 x 6.5, alumiini): ANACLY

UX (12.0 x 6.3, teräs): MERALB, ANACLY, CLAHYE, ANAPEN (naaras)

HX (14.5 x 7.2, teräs): BUCCLA, ANACU, AYTFUL, AYTFER, AYTMAR, MERSER, ANAPEN (koiras),
ANASTR, FULATR

DX (15.5-16.0 x 8.1, teräs): BRALEU, ANAPLA, MERMER, SOMMOL, MELNIG, MELFUS, TADTAD